

Jolanta Kapiszka

Zmiany w egzaminie maturalnym z historii obowiązujące w latach 2023-2024

Egzamin maturalny, do którego podejść tegorocznymi absolwenci liceum i przyszłorocznymi absolwenci technikum, w stosunku do formuły która obowiązywała dotychczas, zmienia się. Zmiany dotyczą wielu przedmiotów maturalnych, w tym egzaminu z historii zdanego na poziomie rozszerzonym.

W roku 2023 oraz 2024 egzamin maturalny z historii zostanie przeprowadzony w oparciu o wymagania egzaminacyjne zawarte w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1246) oraz dodatkowo w *Aneksie do Informatora o egzaminie maturalnym z historii obowiązującym w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024* opublikowanym przez Centralną Komisję Egzaminacyjną.

Zmiany dotyczą zarówno zakresu treści, które będą podlegały sprawdzeniu, jak i budowy arkusza egzaminacyjnego oraz zasad jego oceniania.

W stosunku do podstawy programowej ograniczeniu ulega liczba zagadnień egzaminacyjnych, zrezygnowano ze sprawdzenia części wymagań ujętych w podstawie programowej, w szczególności z zakresu poziomu rozszerzonego, część zagadnień została przedagowana lub ograniczona. Zmiany dotyczą wszystkich działów programowych ujętych w podstawie programowej.

Dla przykładu z działu **Historia jako nauka** usunięto następujące treści nauczania z zakresu podstawowego: *Uczeń:*

- 1) definiuje podstawowe pojęcia (prehistoria, historia, historiografia, źródło historyczne);
- 2) rozpoznaje rodzaje źródeł historycznych;
- 3) przedstawia periodyzację dziejów powszechnych i ojczystych.

i z zakresu rozszerzonego: *Uczeń:*

- 1) charakteryzuje nauki pomocnicze historii (genealogia, chronologia, archiwistyka, paleografia, heraldyka);
- 2) wyjaśnia zasady krytycznej analizy i interpretacji różnych rodzajów źródeł historycznych;

Z działu **Pradzieje i historia starożytnego Wschodu** usunięto z zakresu rozszerzonego zagadnienia:

Uczeń:

- 1) charakteryzuje pradzieje ludzkości z podziałem na epoki;
- 2) wyjaśnia konsekwencje wprowadzenia rolnictwa, hodowli i przejścia do osiadłego trybu życia;

- 3) charakteryzuje organizację państw i strukturę społeczeństw w cywilizacjach starożytnego Dalekiego Wschodu.

Z działu **Czasy renesansu**, z zakresu rozszerzonego usunięto: *Uczeń:*

- 1) charakteryzuje, czym różnił się renesans XV i XVI wieku od wcześniejszych „renesansów” z epoki średniowiecznej *christianitas*;
- 2) analizuje oraz interpretuje teksty obrazujące myśl filozoficzną i polityczną doby renesansu.

Z działu **Polityka wewnętrzna i zagraniczna Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII wieku** z zakresu rozszerzonego, zapis: *Uczeń:*

- 1) przedstawia przebieg wojen toczonych przez Rzeczpospolitą Obojga Narodów w XVII wieku, z uwzględnieniem roli wybitnych dowódców i polityków, w tym: Stanisława Żółkiewskiego, Jana Karola Chodkiewicza, Stefana Czarnieckiego i Jana III Sobieskiego;
- 2) wyjaśnia, jakie znaczenie miał zanik perspektyw na objęcie władzy w Moskwie przez królewicza Władysława i utratę lenna pruskiego w 1657 roku;
- 3) wyjaśnia okoliczności powstania i treść idei „przedmurza chrześcijaństwa”.

zmieniono na: *Uczeń:*

- 1) wyjaśnia wewnętrzne i międzynarodowe uwarunkowania XVII-wiecznych konfliktów Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

Z działu **Upadek Rzeczypospolitej (wojna z Rosją i powstanie kościuszkowskie)** z zakresu rozszerzonego, zapis: *Uczeń:*

- 1) rozpoznaje różnice między reformą Rzeczypospolitej pod koniec XVIII wieku a sposobem modernizacji przyjętym przez rewolucję francuską;
- 2) przedstawia przebieg wojny w obronie Konstytucji 3 maja, z uwzględnieniem roli dowódców;
- 3) ocenia rolę Tadeusza Kościuszki w walce o zachowanie niepodległości Polski oraz jako bohatera walki „za naszą i waszą wolność”;
- 4) porównuje politykę państw zaborczych na zagarniętych ziemiach Rzeczypospolitej;
- 5) charakteryzuje wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII wieku;
- 6) charakteryzuje stosunek europejskich elit oświeceniowych do rozbiorów Polski na przykładzie Woltera oraz I. Kanta.

zmieniono na: *Uczeń:*

- 1) przedstawia przebieg wojny w obronie Konstytucji 3 maja;
- 2) ocenia postać Tadeusza Kościuszki jako pierwszego polskiego nowożytnego bohatera narodowego;
- 3) charakteryzuje wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII wieku.

Z działu *Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju z zakresu rozszerzonego usunięto treści: Uczeń:*

- 6) ocenia rolę wielkich postaci polskiej polityki z okresu II wojny światowej;
- 7) przedstawia różne oceny historyków na temat powstania warszawskiego i ich uzasadnienia;
- 8) dostrzega tragizm losów twórców zaangażowanych w niepodległościową konspirację, w tym: Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Tadeusza Gajcego i Zygmunta Rumla;
- 9) opisuje zniszczenia i ograbienie Warszawy przez Niemców dokonane od września 1939 roku do stycznia 1945 roku (m.in. Zamek Królewski, Pałac Saski, archiwa, biblioteki, muzea, majątek prywatny).

Od roku szkolnego 2022/2023 częściowej zmianie ulega również struktura arkusza maturalnego i system punktacji.

- Egzamin maturalny z historii nadal będzie trwał 180 minut. Zdający będzie mógł uzyskać maksymalnie 60 pkt, wcześniej było to 50.
- Arkusz egzaminacyjny będzie składał się z zadań zamkniętych (od 6 do 9) i zadań otwartych krótkiej odpowiedzi (od 22 do 26), za których poprawne rozwiązanie zdający będzie mógł otrzymać 45 punktów, czyli 75 % ogólnej liczby punktów. Zdający będzie miał również do wykonania jedno otwarte zadanie rozszerzonej odpowiedzi, za które będzie mógł otrzymać 15 punktów, czyli 25 % ogólnej liczby punktów.
- Zadania zamknięte (zadania prawda – fałsz, zadania na dobieranie, zadania wielokrotnego wyboru) będą opierały się na wybraniu poprawnej odpowiedzi.
- Zadania krótkiej odpowiedzi to zadania, w których zdający powinien rozstrzygnąć, uzasadnić, podać nazwisko, pojęcie, termin itp.
- W arkuszu nadal będą dominować zadania oparte na tekstach źródłowych. Zadania mają być, podobnie jak w latach ubiegłych, powiązane w tzw. wiązki. Oznacza to, że w oparciu o podane źródło lub źródła historyczne, zdający powinien udzielić odpowiedzi na dwa lub więcej pytań.
- W arkuszu będą zadania podobne do tych z lat ubiegłych, jak i pojawią się nowe typy zadań.
- Przykładem zadania nowego typu może być polecenie podania przez zdającego nazwiska postaci na podstawie zawartego w arkuszu egzaminacyjnym opisu lub fragmentu biografii. Nowym zadaniem może być również konieczność wyjaśnienia prze-

ślenia źródła ikonograficznego wraz z interpretacją jego elementów graficznych i wskazaniem kontekstu historycznego.

- Zadanie rozszerzonej odpowiedzi będzie polegało na napisaniu wypowiedzi argumentacyjnej na jeden z trzech podanych w arkuszu tematów. Tematy będą zróżnicowane pod względem problematyki i epok historycznych. Będą również zobowiązywały do rozważenia trójelementowej tezy. Zdający będzie mógł otrzymać maksymalnie 12 punktów za argumentację i poprawność merytoryczną oraz 3 punkty za konstrukcję pracy (pod warunkiem, że wypowiedź będzie liczyła minimum 300 słów). Za każdy z trzech elementów tematu zdający może otrzymać od 1. punktu za argumentację powierzchowną do 4. punktów przy bogatej argumentacji. Za konstrukcję pracy od 1. punktu, gdy istnieją istotne zaburzenia w zakresie spójności do 3. punktów, gdy praca jest logicznie uporządkowana i spójna.
- Zmianą jest odejmowanie punktów za błędy merytoryczne: 1 pkt za 1-2 błędy merytoryczne, 2 pkt za 3-5 błędów lub 3 pkt za więcej niż 5 błędów merytorycznych.

Zachęcam nauczycieli historii, w szczególności tych, którzy przygotowują uczniów do egzaminu maturalnego, do analizy wraz z uczniami podstawy programowej i wymagań egzaminacyjnych zawartych w Informatorze o egzaminie maturalnym z historii od roku szkolnego 2022/2023 i Aneksie do Informatora o egzaminie maturalnym z historii w Formule 2023 obowiązujący w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024, które będą obowiązywały na egzaminie maturalnym. Zachęcam również do omówienia z maturzystami przykładowych arkuszy maturalnych ze szczególnym zwróceniem uwagi na jego nowe elementy oraz kryteria oceniania.

BIBLIOGRAFIA:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2018 r., poz. 467 z późn. zm.)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1246)
3. Informator o egzaminie maturalnym z historii od roku szkolnego 2022/2023. Centralna Komisja Egzaminacyjna Warszawa 2021
4. Aneks do Informatora o egzaminie maturalnym z historii w Formule 2023 obowiązujący w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024. Centralna Komisja Egzaminacyjna Warszawa 2022

Jolanta Kapiszka

Doradca metodyczny historii w Pomorskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli, nauczyciel historii, egzaminator egzaminu maturalnego z historii.